

TAITAJA

KILPAILUN SÄÄNNÖT

2017

SISÄLLYSLUETTELO

1 KILPAILUN TARKOITUS	4
2 KILPAILUJÄRJESTELMÄ	5
2.1 Taitaja-finaali	5
2.2 Taitaja-semifinaali	5
2.3 Kilpailussa käytettävä kieli	5
3 ILMOITTAUTUMINEN	6
3.1 Ilmoittautuminen ja ilmoittautumisaika	6
3.2 Ilmoittautumismaksu	6
4 KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN	6
4.1 Kilpailujärjestäjän vastuut ja oikeudet	6
4.2 Skills Finland ry:n vastuut ja oikeudet	7
4.3 Kilpailun kesto	7
4.4 Kilpailulajit ja niiden valinta	7
4.5 Lajikuvaus	8
4.6 Kilpailutehtävät	9
4.7 Kilpailutoimisto	10
4.8 Virallinen ilmoitustaulu	10
4.9 Vakuutukset	10
5 KILPAILIJAT JA TOIMIJAT	10
5.1 Kilpailijat	10
5.2 Vieras-, maajoukkue- ja erityistä tukea tarvitsevat kilpailijat	11
5.3 Kilpailujohtaja	12
5.4 Kilpailun jury ja ylituomari	12
5.5 Päätuomari ja tuomaristo	12
5.6 Lajivastaava ja varavastaava	13
5.7 Lajiohjausryhmä	13
5.8 Semifinaalikoordinaattori	14
5.9 Kilpailuhuoltaja	14
5.10 Joukkueenjohtaja	14
6 TAITAJA-FINAALI, KILPAILUN TOTEUTUS	15
6.1 Kilpailun kulku	15
6.2 Kilpailualueeseen tutustuminen	15
6.3 Kilpailussa käytettävät materiaalit, koneet ja laitteet	15

6.4 Lajiaikataulu	16
6.5 Arviointi	16
6.6 Kilpailun tulokset ja niiden julkistaminen	17
6.6.1 Kilpailijoiden tulokset	17
6.6.2 Koulutuksenjärjestäjäkohtaiset tulokset	17
6.6.3 Palkinnot ja kunniakirjat	17
6.6.4 Taitajien Taitaja	18
6.7 Vastalausemenettely	18
6.7.1 Periaate	18
6.7.2 Vastalauseen jättöoikeus	19
6.7.3 Vastalauseen jättöaika	19
6.7.4 Vastalauseen käsittely	19
7 TAITAJA-SEMIFINAALI	19
7.1 Semifinaalin tarkoitus	19
7.2 Semifinaalijärjestäjän vastuut ja oikeudet	20
7.3 Semifinaalin ajankohta	21
7.4 Semifinaalikelkilpailun kesto	21
7.5 Semifinaalikelkilpailijoiden määrä	21
7.6 Semifinaalin kilpailutehtävät	22
7.7 Semifinaalin arviointi	22
7.8 Semifinaalin tulokset, niiden julkistaminen ja palkinnot	22
7.9 Semifinaalin vastalausemenettely	23
7.10 Semifinaalin toimijat	23
7.10.1 Kilpailujohtaja	23
7.10.2 Tuomaristo	24
7.10.3 Semifinaalikoordinaattori	24
8 TAITAJA-KILPAILUJÄRJESTÄJÄKSI HAKEMINEN	24
9 PYSYVÄT LAJIT	24

1 KILPAILUN TARKOITUS

Yleistä

Taitaja-kilpailu on kansallinen kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville, kilpailuvuonna 21 vuotta täyttävälle tai sitä nuoremmille, tarkoitettu nuorten ammattitaitokilpailu. TaitajaPLUS-kilpailu on kaikille erityistä tukea tarvitseville, ammatillisessa koulutuksessa oleville tarkoitettu ammattitaitokilpailu. Taitaja9-kilpailu on peruskoulun 7.–9.-luokkalaisille tarkoitettu kädentaitokilpailu. TaitajaPLUS- ja Taitaja9-kilpailuista määrätään niiden omissa säännöissä.

Ammattitaitokilpailun tarkoituksena on edistää ammatillista huippuosaamista, parantaa ammattiosaamisen ja koulutuksen laatua ja arvostusta sekä kohottaa ammattikoulutuksen vetovoimaa. Ammattitaitokilpailut ovat arvokas työelämän ja ammattikoulutuksen yhteistyömuoto, josta hyötyvät kaikki siihen osallistuvat. Elinkeinoelämä, koulutuksen järjestäjät, opetushallinto ja keskeiset työmarkkinajärjestöt ovat mukana kehittämässä ammattitaitokilpailutoimintaa.

Mahdollisuus osallistua Taitaja-kilpailuun motivoi nuoria parempiin oppimissuorituksiin ja -tuloksiin. Ammattitaitokilpailuihin osallistuminen ja niissä menestyminen antaa hyvän kuvan nuoren ammattiosaamisesta.

Kilpailut ja niiden aikana suoritettavat tehtävät tunnustetaan mahdollisimman laajasti osaksi opintoja ja näyttöjä. Vastaavasti kilpailun järjestämiseen osallistuminen otetaan huomioon opintosuorituksina.

Tavoite

Taitaja-kilpailun tavoitteena on:

- ▶ edistää ammatillista huippuosaamista ja sen arvostusta
- ▶ parantaa ammattikoulutuksen laatua
- ▶ edistää oppimistuloksia ja niiden vertailua
- ▶ kannustaa nuoria oman ammattiosaamisensa jatkuvaan kehittämiseen ja yrittäjyyteen
- ▶ lisätä ammattikoulutuksen tunnettuutta ja vetovoimaa
- ▶ toimia ammattikoulutuksen näyteikkunana ja tukea nuorten ammatin- ja uravalintoja
- ▶ edistää ammattikoulutuksen ja työelämän välistä yhteistyötä ja luoda uudenlaisia verkostoja ammattiosaamisen kehittämiseksi
- ▶ tuoda nuorten osaamista yritysten ja muun työelämän tietoisuuteen ja lievittää rekrytointiongelmia
- ▶ nostaa esille ikäluokkansa parhaat nuoret ammattiosaajat ja kannustaa heitä kansainväliseen kilpailutoimintaan.

Eettiset säännöt ja arvot

Lähtökohtana Taitaja-kilpailussa ovat osallistumisen vapaaehtoisuus ja nuoren oma halu kilpailemiseen. Kaikille kilpailutoiminnasta kiinnostuneille nuorille pyritään takaamaan yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua kilpailuun.

Kilpailu on oppimisen paikka. Haastamme kaikki toimimaan avoimesti, reilusti, viisaasti, osaamisesta iloiten ja taitavasti. Kaikkien kilpailussa mukana olevien tulee sitoutua näiden arvojen edistämiseen.

Tapahtuman järjestelyissä tulee ottaa huomioon erilaisten ryhmien tarpeet siten, että kilpailu on kaikkien kannalta esteetön, mahdollisimman yleisöystävällinen ja helposti seurattava.

2 KILPAILUJÄRJESTELMÄ

Vuosittain järjestettävä Taitaja-kilpailu koostuu lajikohtaisista semifinaaleista ja finaalista. Skills Finland ry myöntää Taitaja-kilpailun järjestäjäoikeudet hakemusten perusteella.

2.1 Taitaja-finaali

Taitaja-finaali on osa Taitaja-tapahtumaa. Taitaja-tapahtuma sisältää itse kilpailun lisäksi avajaiset ja päättäjäiset sekä kilpailun tavoitteita tukevia oheistapahtumia. Taitaja-tapahtumassa esitellään eri tavoin ammatillista koulutusta ja koulutustarjontaa sekä tarjotaan mahdollisuudet työvoiman rekrytointiin ja yritysysteistyöhön.

Taitaja-finaalissa yksilölajeissa kilpailee pääasiassa 8 kilpailijaa ja pari- tai joukkuekilpailuissa 8 kilpailijaparia tai kilpailijajoukkuetta. Kilpailijat karsitaan finaaliin semifinaalien kautta. Taitaja-tapahtuma järjestetään maaliskuussa–toukokuussa.

2.2 Taitaja-semifinaali

Taitaja-semifinaaleissa karsitaan Taitaja-kilpailuun ilmoittautuneista yksilölajeissa pääsääntöisesti 8 parasta ja pari- tai joukkuelajeissa pääsääntöisesti 8 parasta paria tai joukkuetta Taitaja-finaaliin. Semifinaalit järjestetään viimeistään 2 kuukautta ennen Taitaja-finaalia (tammi–helmikuussa). Semifinaalien ajankohdasta päättää Skills Finland ry Taitaja-finaalin kilpailujärjestäjän esityksestä.

2.3 Kilpailussa käytettävä kieli

Kilpailun pääkieli on suomi, toisena kielenä on ruotsi. Kilpailulajien laji- ja tehtäväkuvausten tulee olla luettavissa molemmilla kielillä. Mikäli lajissa on kilpailija, jonka äidinkielenä on ruotsi, myös lajin ohjeet, arvioinnit ja tiedotteet toimitetaan ruotsiksi.

Mikäli kilpailija tarvitsee kilpailusuoritusten aikana tulkkia, tulee siitä sopia semifinaalissa semifinaalin kilpailujohtajan ja finaalissa lajin päätuomarin kanssa. Kilpailijan käyttämä kieli, suomi tai ruotsi, tulee ilmoittaa ilmoittautumisen yhteydessä. Mikäli sääntöjen eri kieliversioissa ilmenee ristiriitoja, ratkaistaan asia suomenkielisen sääntöversion mukaisesti.

3 ILMOITTAUTUMINEN

3.1 Ilmoittautuminen ja ilmoittautumisaika

Koulutuksenjärjestäjä ilmoittaa kilpailijan Taitaja-kilpailuun Skills Finland ry:n verkkosivuilla olevan ilmoittautumisohteen mukaisesti. Kilpailujärjestäjä julkaisee ilmoittautumisajan kilpailun verkkosivuilla. Ilmoittautumisaikaa on vähintään kuukausi ja se päättyy viimeistään 4 kuukautta ennen Taitaja-finaalin alkua. Ilmoittautumisen yhteydessä koulutuksenjärjestäjä ilmoittaa kullekin kilpailijalle kilpailuhuoltajan sekä koulutuksenjärjestäjäkohtaisen joukkueenjohtajan, joiden kautta kilpailujärjestäjä välittää tiedot kilpailijalle. Kilpailuhuoltaja voi edustaa useampaa kilpailijaa. Kilpailuhuoltajalla ja joukkueenjohtajalla on oikeus toimia tarvittaessa kilpailijan edustajana.

3.2 Ilmoittautumismaksu

Ilmoittava koulutuksenjärjestäjä maksaa kustakin kilpailijasta ilmoittautumismaksun, jolla kilpailija on oikeutettu osallistumaan Taitaja-kilpailuun. Ilmoittautumismaksu kattaa osallistumisen semifinaaliin ja finaaliin. Taitaja-kilpailun ilmoittautumismaksu ja maksu käytäntö ilmoitetaan kilpailun verkkosivuilla. Ilmoittautumismaksulla tuetaan Taitaja-semifinaalien ja Taitaja-finaalin järjestämistä ja kilpailun kehittämistä. Ilmoittautumismaksun suuruuden ja maksukäytännön päättää Skills Finland ry.

4 KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN

4.1 Kilpailujärjestäjän vastuut ja oikeudet

Taitaja-kilpailusta ja sen järjestelyistä vastaa kilpailujärjestäjäksi valittu koulutuksenjärjestäjä siten kuin näissä säännöissä ja Skills Finland ry:n ja kilpailujärjestäjän välisessä sopimuksessa sovitaan.

Kilpailujärjestäjä vastaa tapahtuman markkinoinnista. Kilpailun tiedotusvälineenä ovat Taitaja-kilpailun verkkosivut www.taitaja.fi sekä [www.taitaja\(kilpailuvuosi\).fi](http://www.taitaja(kilpailuvuosi).fi).

Kilpailujärjestäjä esittää Skills Finland ry:lle hyväksyttäväksi sopimuksen mukaisesti kilpailun aikataulut, kilpailuohjelman, kilpailulajit ja oheistapahtumat sekä opinto-ohjauksen ja rekrytoinnin palvelujen toteutuksen. Kilpailujärjestäjä tuottaa tapahtumasta loppuraportin Skills Finland ry:n ohjeiden mukaisesti. Esitys tapahtumajärjestelyistä tulee olla Skills Finland ry:llä 10 kuukautta ennen tapahtuman alkua. Kilpailujärjestäjä vastaa toimijoiden asianmukaisesta kouluttamisesta ja perehdyttämisestä tapahtuman järjestämiseen, Taitaja-kilpailuun, Taitaja-kilpailun sääntöihin sekä arviointiin ja CIS-pistelaskuohjelmaan.

Kilpailujärjestäjä järjestää kilpailupaikan katselmuksen Skills Finland ry:n määräämille tarkastajille. Katselmuksessa tarkastetaan kilpailujärjestelyt. Kilpailut voivat alkaa sen jälkeen kun Skills Finland ry:n määräämät tarkastajat ovat hyväksyneet kilpailujärjestelyt.

4.2 Skills Finland ry:n vastuut ja oikeudet

Skills Finland ry vastaa Taitaja-kilpailun hallinnoinnista ja kehittämisestä, vahvistaa kilpailun säännöt, huolehtii tietojen siirtymisestä kilpailujärjestäjältä seuraavalle ja valvoo järjestelyjen toteutusta. Skills Finland ry päättää Taitaja-kilpailun pysyvät lajit ja hyväksyy kilpailujärjestäjän esityksen perusteella tapahtumakohtaisesti kilpailun aikataulut, kilpailuohjelman, muut kilpailulajit ja oheistapahtumat sekä opinto-ohjauksen ja rekrytoinnin palvelujen toteutuksen.

Skills Finland ry vastaa Taitaja-kilpailun yleisestä markkinoinnista ja tiedottamisesta sekä vaalii Taitaja-brändiä.

Skills Finland ry auditoi Taitaja-tapahtuman järjestelyt.

4.3 Kilpailun kesto

Taitaja-tapahtuma on 3–4 päivää kestävä kilpailutapahtuma, joka alkaa avajaisilla ja päättyy päättäjäisiin. Kilpailupäiviä on 3. Lajikohtaisen kilpailun ei tarvitse kestää 3 päivää. Kussakin lajissa kilpailun kesto on 10–20 tuntia lajijärjestelyistä riippuen. Laji-aikataulut tulee suunnitella niin, että kilpailijoilla on mahdollisuus kilpailupäivien aikana tutustua kilpailutapahtumaan ja että yleisöllä on koko päivän ajan riittävästi nähtävää tapahtuma-alueella. Samaan lajiperheeseen kuuluvien lajien kesken voidaan kilpailuaikaa jakaa ottaen huomioon kilpailutapahtuman tarkoitus, kilpailun yleisö ja käytännön järjestelyt.

4.4 Kilpailulajit ja niiden valinta

Taitaja-tapahtumassa on virallisia kilpailulajeja, näytöslajeja ja lajinäytöksiä. Skills Finland ry päättää enintään 35 vuosittain toistuvasti järjestettävää kilpailulajia (kohta 9 Pysyvät lajit). Muista

virallisista kilpailulajeista sekä näytöslajeista Taitaja-finaalin kilpailujärjestäjä tekee esityksen Skills Finland ry:lle.

Näytöslajin kilpailijamäärä voi olla pienempi ja se voidaan järjestää kutsukilpailuna. Mikäli näytöslajilla ei ole ohjausryhmää, kilpailujohtaja vastaa lajin ohjaamisesta. Näytöslajilla ei ole SM-arvoa, eikä siinä jaeta SM-mitaleja. Näytöslajista ei myöskään saa koulutuksenjärjestäjien paremmuutta mittaavia sijoituspisteitä.

Erityistä tukea tarvitsevilla kilpailijoilla on mahdollisuus osallistua TaitajaPLUS-kilpailun lisäksi +1-kilpailijana 3–5 Taitaja-kilpailun lajiin, jotka Skills Finland ry päättää kilpailujärjestäjän esityksestä. TaitajaPLUS-kilpailu ja Taitaja-kilpailun +1 lajien osanotto on avoin kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville opiskelijoille, joille on tehty HOJKS (Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma).

Lukio- ja ammattikorkeakouluopiskelijoilla on mahdollisuus osallistua 3–5 Taitaja-kilpailun lajiin, jotka Skills Finland ry päättää kilpailujärjestäjän esityksestä. Lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat kilpailevat SM kilpailun ulkopuolisina kilpailijoina, mutta samoilla tehtävillä ja säännöillä kuin SM-kilpailijat.

Tapahtumassa voidaan järjestää myös lajinäytöksiä. Lajinäytöksissä ei kilpailla. Lajien valinnassa pyritään jatkuvuuteen. Lajien tulee perustua ammatillisen peruskoulutuksen tutkintoihin ja tutkintojen perusteiden mukaisiin osaamisvaatimuksiin. Kilpailulajin nimestä on tunnistettava ammatillisen perustutkinnon ammattinimike.

4.5 Lajikuvaus

Lajikuvauksen tulee sisältää ainakin seuraavat kohdat:

1. yleiskuvaus kilpailulajista
2. kilpailun luonne (yksilö-/pari-/joukkuekilpailu)
3. osaamisvaatimukset (perustuvat tutkinnon perusteiden kiitettävään tasoon ja sisältävät tehtävämoduulien osaamistaitovaatimukset)
4. semifinaalitehtävän kuvaus
  - 4.1. kilpailutehtävän rakenne ja tehtävämoduulien keskeiset sisällöt
  - 4.2. tehtävien laajuus ja käytettävissä oleva aika
  - 4.3. pääasialliset arviointikriteerit
  - 4.4. kuvaus arvioinnin toteuttamisesta
  - 4.5. kilpailussa käytettävät materiaalit, laitteet, työvaiheet ja lajialue
  - 4.6. mitä kilpailijan on itse tuotava kilpailupaikalle

- 4.7. esimerkkitehtävä ja arviointi kokonaisuudessaan
5. finaalitehtävän kuvaus
  - 5.1. kilpailutehtävän rakenne ja tehtävämoduulien keskeiset sisällöt
  - 5.2. tehtävien laajuus ja käytettävissä oleva aika
  - 5.3. pääasialliset arviointikriteerit
  - 5.4. kuvaus arvioinnin toteuttamisesta
  - 5.5. kilpailussa käytettävät materiaalit, laitteet, työvaiheet ja lajialue
  - 5.6. mitä kilpailijan on itse tuotava kilpailupaikalle
  - 5.7. esimerkkitehtävä ja arviointi kokonaisuudessaan
6. lajin yhteistyökumppanit.

Kilpailujärjestäjän tulee ilmoittaa kilpailun verkkosivuilla lajikuvaus kohtien 1–3 osalta viimeistään 1 kuukausi ennen ilmoittautumisajan alkamista ja kohdan 4 osalta viimeistään 1 kuukausi ennen semifinaalia ja kohdan 5 osalta 1,5 kuukautta ennen finaalia.

Voimassa olevan lajiohjausryhmän tulee käsitellä kohdat 1–3 Taitaja-kilpailussa seuraavaa Taitaja-kilpailua varten ja toimittaa mahdollinen muutosesitys lajikuvauksesta Skills Finland ry:lle hyväksymistä varten.

Esimerkkitehtävä voi olla lajin aikaisempi kilpailutehtävä. Varsinainen kilpailutehtävä, joka julkaistaan vasta kilpailupaikalla, ei saa poiketa yli 30 % esimerkkitehtävästä. Mikäli varsinainen kilpailutehtävä poikkeaa yli 30 %, tulee lajiohjausryhmän tehdä siitä esitys Skills Finland ry:lle.

4.6 Kilpailutehtävät

Kilpailutehtävien tulee perustua kyseisen ammatillisen perustutkinnon valtakunnallisten tutkinnon perusteiden kiitettävään (K3) tasoon. Kilpailutehtävissä tulee huomioida Taitaja-kilpailun pakolliset teemat: yrittäjyys, kestävä kehitys, työhyvinvointi ja työturvallisuus. Kilpailutehtävien tulee olla modulaarisia siten, että tulosten laskeminen on mahdollista kunkin kilpailupäivän päätteeksi.

Kilpailutehtävien tuottamisesta vastaa lajivastaava tai lajiohjausryhmän tehtävään nimeämä henkilö. Kilpailutehtävät on laadittava ja arvioitava niin, että osallistujille voidaan tarvittaessa antaa todistus suoritetusta ammattiosaamisen näytöstä tai osanäytöstä.

Finaalin kilpailutehtävä, sen arviointi ja tehtävän laajuus tulee tarkistuttaa ennen finaalia Skills Finland ry:n nimeämällä lajin päätuomarilla. Kilpailutehtävät tulee koota kilpailujärjestäjän toimesta

ja toimittaa Skills Finland ry:lle tehtäväpankkia varten. Kilpailutehtäviin liittyvien mahdollisten ennakkotietojen suhteen tulee kaikkien kilpailijoiden olla samassa asemassa.

4.7 Kilpailutoimisto

Kilpailutoimisto on kilpailijoiden, tuomareiden, kilpailuhuoltajien ja joukkueenjohtajien palvelutoimisto.

4.8 Virallinen ilmoitustaulu

Virallinen ilmoitustaulu on kilpailutoimistossa tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että kilpailijoilla, kilpailuhuoltajilla ja joukkueenjohtajilla on sinne esteetön pääsy. Kaikki kilpailujärjestäjän antama yleinen informaatio on luettavissa viralliselta ilmoitustaululta.

4.9 Vakuutukset

Kilpailuun osallistuvan kilpailijan tarpeellisesta vakuuttamisesta vastaa se koulutuksen järjestäjä, joka on ilmoittanut kilpailijan tai kilpailijaryhmän kilpailuun.

Taitaja-tapahtuman kilpailujärjestäjä vastaa tapahtumavakuutuksista sekä kilpailussa tarvittavien koneiden ja laitteiden vakuuttamisesta.

5 KILPAILIJAT JA TOIMIJAT

5.1 Kilpailijat

Taitaja-tapahtumassa on kilpailijoita:

1. Taitaja SM-lajeissa
2. näytöslajeissa
3. TaitajaPLUS-lajeissa
4. +1-lajeissa, lukio- ja ammattikorkeakouluopiskelijoille suunnatuissa lajeissa
5. Taitaja-kilpailun ulkopuolella vieraskilpailijoina
6. Taitaja9-kilpailussa.

Osanotto Taitaja-kilpailuun on avoin kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville, kilpailuvuonna 21 vuotta täyttävälle tai sitä nuoremmille. Kilpailijan tulee olla suorittamassa ammatillista tutkintoa semifinaalin aikana. Kilpailija voi osallistua kilpailuun useamman kerran.

Mikäli ilmoitettu kilpailija on estynyt tulemasta semifinaaliin, voi hänen tilalleen lähettää toisen kilpailijan. Semifinaalissa hankittu oikeus kilpailla finaalissa on henkilökohtainen. Mikäli finaaliin oikeutettu yksilölajin kilpailija ei voi osallistua finaalikilpailuihin, hänen tilalleen kutsutaan ensimmäinen finaalikilpailusta semifinaalissa karsiutunut kilpailija.

Mikäli semifinaali on järjestetty yhdellä paikkakunnalla ja arviointi ja olosuhteet ovat olleet identtiset ja sijoituksessa, joka oikeuttaisi nousemista karsiutuneen kilpailijan tilalle finaaliin onkin kaksi tai useampi tasapistein oleva kilpailija, ratkaistaan finaaliin pääsy kohdassa 7.8 ohjeistetusti ensisijaisen ja toissijaisen tehtävän osioiden pisteiden paremmuuden perusteella.

Mikäli semifinaali on järjestetty usealla paikkakunnalla ja jatkoon päässeet on ratkaistu kohdan 7.1 ohjeistamalla tavalla kiintiöperustaisesti, jatkoon pääsee se kilpailija, joka on peruneen kilpailijan paikkakunnalla ensimmäinen finaalikilpailusta semifinaalissa karsiutunut kilpailija. Mikäli sijoituksessa, joka oikeuttaisi nousemista karsiutuneen kilpailijan tilalle finaaliin onkin kaksi tai useampi tasapistein oleva kilpailija, ratkaistaan finaaliin pääsy kohdassa 7.8 ohjeistetusti ensisijaisen ja toissijaisen tehtävän osioiden pisteiden paremmuuden perusteella.

Parin tai joukkueen yhden jäsenen voi pakottavista syistä vaihtaa Skills Finland ry:n päätöksellä. Pari- ja tiimilajeissa parin tai tiimin kilpailijoiden tulee olla saman koulutuksen järjestäjän opiskelijoita.

5.2 Vieras-, maajoukkue-, +1- sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat

Kilpailujärjestäjän tulee varata vähintään 15 kilpailijapaikkaa kansainvälisille vieraskilpailijoille, ammattitaitomaajoukkuevalmennettaville, +1- sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijoille yhteensä. Skills Finland ry päättää kilpailujärjestäjän esityksestä lajit kuhunkin Taitaja-kilpailuun erikseen.

Kansainväliset vieraskilpailijat, ammattitaitomaajoukkuevalmennettavat ja +1- sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat kilpailevat SM-kilpailun ulkopuolella. He voivat suorittaa nimetyissä lajeissa saman tehtävän kuin SM-kilpailijat, jolloin heidät arvioidaan SM-kilpailijoiden kanssa tasavertaisesti, mutta lopullisiin tuloksiin heitä ei sijoiteta.

Erityistä tukea tarvitsevilla kilpailijoilla on mahdollisuus osallistua TaitajaPLUS-kilpailun lisäksi +1-kilpailijana 3–5 Taitaja-kilpailun lajiin, jotka Skills Finland ry päättää kilpailujärjestäjän esityksestä. TaitajaPLUS-kilpailu ja Taitaja-kilpailun +1 lajien osanotto on avoin kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville opiskelijoille, joille on tehty HOJKS (Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma).

+1 sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat tulevat mukaan oman lajinsa semifinaaliin. Kunkin lajin semifinaalissa parhaiten menestynyt +1- tai lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailija pääsee kyseisen lajin finaalkilpailuun. +1-kilpailijoiden tulee ilmoittaa apuvälineiden ja avustajien käytöstä ilmoittautumisen yhteydessä.

Erityistä tukea tarvitsevat kilpailijat voivat +1-kategorian lisäksi ottaa osaa kaikkiin Taitaja-lajeihin myös normaalin karsintajärjestelmän kautta, ilman +1-kilpailijan statusta. Tällöin apuvälineiden ja avustajien käyttö kilpailusuorituksessa on kielletty, pois lukien henkilökohtaiset apuvälineet. Rajatapauksissa apuvälineiden käytöstä kilpailusuorituksen aikana päättää lajin tuomaristo.

5.3 Kilpailujohtaja

Kilpailujärjestäjä nimeää kilpailujohtajan koko tapahtumalle. Kilpailujohtaja vastaa kilpailun käytännön järjestelyistä ja kilpailun kulusta. Kilpailujohtaja vastaa toiminnastaan kilpailun jurylle ja kilpailujärjestäjälle.

5.4 Kilpailun jury ja ylituomari

Skills Finland ry nimeää kilpailun ylituomarin ja asettaa kilpailujärjestäjän esityksestä kilpailun juryn. Juryn puheenjohtajana toimii kilpailun ylituomari. Jury käyttää kilpailun ylintä päätösvaltaa ja ratkaisee kilpailujärjestäjälle tehdyt vastalauseet. Kilpailun ylituomari vastaa kilpailun arvioinnin oikeellisuudesta Taitaja-finaalissa. Ylituomari vastaa toiminnastaan Skills Finland ry:lle.

Jury kokoontuu kilpailua edeltävänä päivänä, kilpailupäivinä vastalauseajan päätyttyä ja muutoin tarvittaessa.

TaitajaPLUS-kilpailussa on oma jury, josta tulee olla edustaja Taitaja-kilpailun juryssa. +1-kilpailijoita koskevat asiat päättää Taitaja-kilpailun jury.

5.5 Päätuomari ja tuomaristo

Skills Finland ry asettaa lajin päätuomarin lajiohjausryhmän esityksestä ensimmäisen lajiohjausryhmäpäivän jälkeen. Lajin päätuomarin tulee olla ohjausryhmän jäsen. Kilpailujärjestäjä asettaa kilpailulajille muut tuomarit lajiohjausryhmän esityksestä viimeistään toisen lajiohjausryhmäpäivän jälkeen.

Tuomaristo koostuu opettajista ja työelämän edustajista. Tuomariston valinnalla tulee varmistaa, että arviointi on asiallista, tasapuolista ja oikeudenmukaista. Tuomareiden tulee olla ammatillisesti kokeneita, päteviä ja alallaan tunnustettuja ammattilaisia. Lajin päätuomarilla tulee olla aikaisempaa kilpailu- ja arviointikokemusta Taitaja-kilpailussa. Lajin päätuomari johtaa lajin finaalkilpailua.

Tuomareiden määrä riippuu lajista ja kilpailijamäärästä. Osa tuomareista voi olla ulkomaalaisia. Lajin päätuomarin tulee perehdyttää tuomarit Taitaja-kilpailun sääntöihin, periaatteisiin ja erityisesti lajin arviointiin sekä pistelaskujärjestelmään. Kilpailujohtaja varmistaa, että kaikkien lajin

tuomareilla on riittävät tiedot tuomaritehtävän suorittamiseksi. Tuomariston on oltava kilpailupaikalla kilpailun päättymisen jälkeen, kunnes lajin viralliset tulokset on vahvistettu, ellei lajin päätuomari anna lupaa menetellä toisin.

5.6 Lajivastaava ja varavastaava

Kilpailujärjestäjä nimeää kullekin kilpailulajille lajivastaavan ja varavastaavan. Lajivastaava vastaa finaalissa lajin teknisestä toteutuksesta, lajin käytännön järjestelyistä ja kilpailutehtävien tuottamisesta sekä perehdyttää tuomarit tehtäväänsä yhdessä lajin päätuomarin kanssa. Lajivastaava vastaa myös kilpailun aikaisesta toiminnasta lajissaan yhdessä päätuomarin kanssa.

Lajivastaava vastaa semifinaalien organisoinnista ja semifinaalitehtävistä yhdessä lajiohjausryhmän valitseman semifinaalikoordinaattorin kanssa. Lajivastaava vastaa lajiohjausryhmän koolle kutumisesta ja valmistelee lajiohjausryhmän kokousten päätettävät asiat.

Mikäli lajivastaava on estynyt toimimasta tehtävässään, vastuu lajijärjestelyistä siirtyy varavastaavalle.

5.7 Lajiohjausryhmä

Lajiohjausryhmän tehtävänä on pitää huolta oman lajinsa kehittämisestä ja työelämävastaavuudesta.

Lajiohjausryhmän toimivaltuudet määritellään Taitaja-säännöissä. Niitä tarkennetaan kilpailujärjestäjän ja Skills Finland ry:n toimintaohjeissa. Lajiohjausryhmä tekee esitykset lajikuvauksista, tehtäväkuvauksista ja semifinaalien toteutuksesta sekä hyväksyy lajivastaavan esitykset lajijärjestelyistä. Lajivastaava toimii ohjausryhmän puheenjohtajana.

Lajiohjausryhmän päätökset hyväksyy kilpailujohtaja, ellei näissä säännöissä ole toisin määrätty.

Lajiohjausryhmän suositeltava kokoonpano:

1. lajivastaava
2. edellisen Taitaja-kilpailun kyseessä olevan lajin lajivastaava
3. seuraavan Taitaja-kilpailun kyseessä olevan lajin lajivastaava
4. lajin päätuomari
5. lajin kansainvälisen kilpailuvalmennuksen lajipäällikkö
6. lajin kansainvälisten kilpailujen ekspertti

7. työnantajien/työnantajaliiton edustaja
8. työntekijöiden edustaja
9. yritysedustaja
10. Opetushallituksen edustaja.

Jokainen yllä mainittu toimija on kutsuttava lajiohjausryhmän jäseneksi, mikäli kyseinen toimija on nimetty. Lajiohjausryhmät kokoontuvat vähintään 2 kertaa ennen finaalia.

5.8 Semifinaalikoordinaattori

Semifinaalikoordinaattori vastaa semifinaalien organisoinnista.

5.9 Kilpailuhuoltaja

Kilpailijan kilpailuhuoltajaksi nimetty henkilö toimii kilpailijan huoltajana kilpailun aikana ja hänellä on oikeus toimia tarvittaessa kilpailijan edustajana. Yhden kilpailuhuoltajan vastuulla voi olla useampia kilpailijoita.

Kilpailuhuoltajalla on vapaa pääsy kilpailualueelle ja hänellä on oikeus käyttää samoja tiloja kuin kilpailijat. Kilpailuhuoltaja ei kuitenkaan saa tulla lajialueelle kilpailun, kilpailutaukojen eikä arvioinnin aikana.

5.10 Joukkueenjohtaja

Ilmoittautumisen yhteydessä koulutuksenjärjestäjä nimeää joukkueenjohtajan.

Koulutuksenjärjestäjän joukkueenjohtaja toimii yhteyshenkilönä Taitaja-organisaation ja kilpailijoiden sekä kilpailuhuoltajien välillä.

Hänellä on oikeus toimia tarvittaessa kilpailijan edustajana. Koulutuksenjärjestäjä voi ilmoittaa yhden tai useamman joukkueenjohtajan. Skills Finland ry järjestää joukkueenjohtajille tapaamisen Taitaja-kilpailussa ennen kilpailun alkamista ja jokaisena kilpailupäivänä.

Joukkueenjohtaja vastaa koulutuksenjärjestäjän finaalikilpailijoiden majoitusten varaamisesta kilpailujärjestäjän ohjeistuksen mukaan.

Joukkueenjohtaja voi lajin päätuomarin luvalla tulla lajialueelle ja hänellä on oikeus käyttää samoja tiloja kuin kilpailijat.

6 TAITAJA-FINAALI, KILPAILUN TOTEUTUS

6.1 Kilpailun kulku

Kilpailija ilmoittautuu yhdessä nimetyn kilpailuhuoltajansa kanssa Taitaja-finaaliin ensimmäistä kilpailupäivää edeltävänä päivänä kilpailupaikalla. Kilpailija sitoutuu allekirjoituksellaan noudattamaan kilpailun sääntöjä ja kilpailujärjestäjän ohjeita.

Kilpailijalle annetaan ohjeistus kilpailun kulusta, noudatettavista työturvallisuusohjeista ja työturvallisuusmääräyksistä sekä lajikohtaisista ohjeista ja arvioinnista. Ohjeistus annetaan lajikohtaisesti lajialueella ennen kilpailun aloittamista. Kilpailija aloittaa työskentelynsä lajialueella lajikohtaisten ohjeiden mukaan. Kilpailutehtävä ja selventävä aineisto annetaan kilpailupaikalla kilpailun alkaessa.

Kilpailijan tulee toimia itsenäisesti kilpailutehtävää suorittaessaan. Teknisten apuvälineiden kuten matkapuhelinten käyttäminen kilpailutehtävien ratkaisemiseen kilpailusuorituksen aikana on kiellettyä, ellei sitä ole erikseen sallittu tehtävänannossa. Niin ikään ulkopuolinen neuvominen tai avustaminen kilpailutehtävän aikana on kiellettyä ja voi johtaa pistemenetykseen tai kilpailijan kilpailusta sulkemiseen. Kilpailija voi pyytää apua ongelmatilanteissa tuomariston antamien ohjeiden mukaisesti.

6.2 Kilpailualueeseen tutustuminen

Kilpailijoille varataan ohjelmassa riittävä aika lajialueeseen, koneisiin ja laitteisiin sekä materiaaleihin tutustumiseen. Tutustumisen aluksi arvotaan kilpailupaikat. Kilpailujärjestäjä tiedottaa kilpailualueeseen tutustumisesta kilpailijatiedotteessa.

6.3 Kilpailussa käytettävät materiaalit, koneet ja laitteet

Kilpailussa käytettävien koneiden, laitteiden ja materiaalien tulee olla yleisesti kaupan olevia tai muutoin yleisesti koulutuksessa käytettäviä tuotteita.

Kilpailija on vastuussa käytössään olevista työkaluista, laitteista ja apuvälineistä sekä materiaaleista.

6.4 Lajiaikataulu

Lajivastaava vastaa yhdessä päätuomarin kanssa lajikohtaisista aikatauluista. Päivittäisen työkuorman tulee olla tasainen ja kilpailualueella tulee olla toimintaa virallisen kilpailuajan päättymiseen asti.

6.5 Arviointi

Kilpailussa käytetään CIS-pistelaskuohjelmaa. Tuomaristo ratkaisee kilpailijoiden paremmuusjärjestyksen määrittämällä pisteet jokaiselle kilpailijalle kaikista kilpailun osa-alueista. Kilpailijan saamat eri osa-alueiden pisteet tallennetaan CIS-pistelaskuohjelmaan. Eniten pisteitä saanut kilpailija voittaa kilpailun. Muut sijoitukset ratkeavat saatujen pisteiden alenevassa järjestyksessä.

Kilpailun pisteskaala on 0–100 pistettä. Yksittäisissä arviointikohteissa hyväksytään ainoastaan kokonaispisteet ja puolikkaat pisteet, ei pisteen kymmenes- tai sadasosia. Pisteiden kymmenesosia voi lopullisiin tuloksiin tulla ainoastaan subjektiivisen arvioinnin kautta, mutta subjektiivisessa arvioinnissa yksittäisten arviointikohteiden tulee myös noudattaa edellä mainittua periaatetta.

Jaettu sijoitus tulee vain siinä tapauksessa, että kilpailijoilla on absoluuttisesti sama pistemäärä.

Arvioinnin perusteet ja periaatteet tulee käsitellä ennen arviointia. Arviointi rakentuu subjektiivisista ja objektiivisista arviointikohteista. Objektiivinen arviointikohde on selvästi mitattavissa oleva. Tällainen on esimerkiksi havainto siitä, onko joku asia tehty vai ei.

Subjektiivinen arviointi perustuu ennalta määriteltyihin kriteereihin siitä mikä on toivottu lopputulos ja miten lopputulos saavutettiin. Subjektiivisessa arvioinnissa tulee olla vähintään kolme (3) tuomaria arvioimassa kutakin arviointikohdetta. Tuomarit julkaisevat toisilleen yhtäaikaisesti arvionsa arviointikohteesta eivätkä annetut pistemäärät saa poiketa toisistaan enempää kuin kaksi (2) pistettä. Mikäli pistemäärät poikkeavat toisistaan enemmän, tuomarien tulee neuvotella siitä kuka nostaa tai laskee omaa pistemääräänsä, niin että pistemäärä pysyy sallitun hajonnan sisällä.

Mikäli samaa arviointikohdetta arvioidaan sekä subjektiivisesti että objektiivisesti, tulee subjektiivinen arviointi suorittaa ensin.

Finaal kilpailun tuomari ei saa arvioida oman taustayhteisönsä lähettämää kilpailijaa subjektiivisessa arvioinnissa. Taustayhteisöllä tarkoitetaan oppilaitosta tai yritystä, jossa kilpailija on opiskelijana, valmennettavana tai työsuhteessa.

Finaalin kilpailutehtävä, sen arviointi ja tehtävän laajuus tulee tarkistuttaa ennen finaalia Skills Finland ry:n nimeämällä lajin päätuomarilla. Arviointi ja arvioinnin perusteet tulee olla julkaistavissa yksittäisen arviointikohteen tarkkuudella ja ne tulee kysyttäessä näyttää arvioinnin kohteena olleelle kilpailijalle tai hänen edustajalleen.

Taitaja-kilpailun pakollisten teemojen yrittäjyyden, kestävän kehityksen, työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden arvioinnin osuuden tulee olla yhteensä 5 % koko arvioinnista.

6.6 Kilpailun tulokset ja niiden julkistaminen

6.6.1 Kilpailijoiden tulokset

Kunkin kilpailijan päivä-, tehtävä- tai moduulikohtainen arviointi julkaistaan arviointikohteineen kilpailijalle ja hänen huoltajalleen. Lopputulokset julkaistaan päätösjuhlassa. Tulosluettelossa julkaistaan paremmuusjärjestyksessä kilpailijan, kilpailijaparin tai joukkueen sijoitus ja saavutettu pistemäärä.

6.6.2 Koulutuksenjärjestäjäkohtaiset tulokset

Koulutuksenjärjestäjien välisessä vertailussa sijoitukset pisteytetään seuraavasti:

4 pistettä, 1. sija

3 pistettä, 2. sija

2 pistettä, 3. sija

1 piste, diplomitason suoritus, lopputuloksissa vähintään 500 pistettä.

Pisteytyksessä otetaan huomioon ainoastaan viralliset kilpailulajit. Tulokset julkistetaan Skills Finland ry:n päättämällä tavalla.

6.6.3 Palkinnot ja kunniakirjat

Kilpailussa jaetaan kulta-, hopea- ja pronssimitalit sekä rahapalkinnot.

Palkinnot jaetaan lajialueella ja mitalit loppujuhlassa 0–100-skaalan mukaan. Finaalin jälkeen 0–100-skaalan pisteet muutetaan CIS-pistelaskuohjelman mukaisesti 400–600-skaalalle, jonka perusteella kilpailujärjestäjä jakaa diplomikunniakirjat kaikille lopputuloksissa vähintään 500 pistettä savuttaneille.

Skills Finland ry päättää rahapalkintojen suuruudesta kilpailujärjestäjän esityksestä.

Kansainvälisille vieraskilpailijoille, +1- sekä tai lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijoille ei jaeta mitaleja. Heidät huomioidaan muulla, kilpailujärjestäjän ja Skills Finland ry:n sopimalla tavalla.

Lisäksi lajikohtaisesti voidaan jakaa muita raha- ja tavarapalkintoja. Rahapalkinnot sekä mahdolliset tavarapalkinnot jaetaan kilpailun jälkeen, vastalauseajan päätyttyä ja mahdollisten vastalauseiden käsittelyn jälkeen lajialueella. Mitalit jaetaan tapahtuman päättäjäsissä.

Kaikki kilpailijat saavat Skills Finland ry:n myöntämät kunniakirjat osallistumisestaan.

6.6.4 Taitajien Taitaja

Kilpailussa valitaan Taitajien Taitaja. Taitajien Taitaja on oman lajinsa paras kilpailija. Hän on ylpeä omasta osaamisestaan ja omasta ammatistaan sekä ammatillisesta koulutuksesta. Hän on luonteeltaan positiivinen ja ulospäin suuntautunut, hyvä oman lajinsa sekä ammatillisen koulutuksen edustaja. Taitajien Taitaja on halukas ja kyvykäs toimimaan oman ammattialansa ja koko ammatillisen koulutuksen edustajana.

Taitajien Taitaja voi olla yksilö-, pari- tai joukkuelajin kilpailija.

Kilpailun jury valitsee Taitajien Taitajan. Taitajien Taitaja julkistetaan ja palkitaan päättäjäistilaisuudessa.

Skills Finland ry tekee Taitajien Taitajan kanssa erillisen sopimuksen. Sopimuksella Taitajien Taitaja sitoutuu edustamaan Skills Finland ry:tä, ammatillista koulutusta ja omaa ammattialaansa. Taitajien Taitajan oikeudet ja velvollisuudet määritellään Skills Finland ry:n ja Taitajien Taitajan välisessä sopimuksessa.

6.7 Vastalausemenettely

6.7.1 Periaate

Vastalauseen voi tehdä kilpailutehtävän arvioinnista tai kilpailujärjestelyistä silloin, kun se vaikuttaa tuloksiin. Ohjeet ja lomakkeet vastalauseen tekemiseksi saa kilpailutoimistosta tai kilpailualueelta.

6.7.2 Vastalauseen jättöoikeus

Kilpailija ja hänen edustajansa (kilpailuhuoltaja tai joukkueenjohtaja) voivat yhdessä tehdä vastalauseen. Vastalauseen tulee olla sekä kilpailijan että hänen edustajansa allekirjoittama.

6.7.3 Vastalauseen jättöaika

Vastalause tulee tehdä päiväkohtaisesti. Ensimmäisen ja toisen kilpailupäivän vastalauseet on jätettävä kyseisestä kilpailupäivästä seuraavan kilpailupäivän kyseisen kilpailijan lounastauon loppuun mennessä, mikäli lajin tulokset ovat olleet saatavilla viimeistään kyseisen kilpailijan lounastauon alettua. Muussa tapauksessa vastalauseaika siirtyy vuorokaudella. Vastalauseen saa ja on toivottavaa jättää heti kun mahdollista.

Kolmannen kilpailupäivän arviointiin liittyvä vastalause on jätettävä puoli tuntia arvioinnin julkistamisen jälkeen.

6.7.4 Vastalauseen käsittely

Vastalause toimitetaan lajin päätuomarille, joka kirjaa vastalauseen saapumisajan ja toimittaa välittömästi kopion vastalauseesta kilpailutoimistoon.

Lajin päätuomari vastaa vastalauseen käsittelystä lajissa. Jos vastalause koskee viimeisen päivän arviointia tai kilpailujärjestelyjä, tulee vastalause käsitellä välittömästi sen saavuttua päätuomarille. Mikäli tuomariston ratkaisu ei tyydytä vastalauseen tekijöitä, siirretään vastalauseen käsittely kilpailun jurylle.

7 TAITAJA-SEMIFINAALI

Semifinaalissa sovelletaan Taitaja-finaalin sääntöjä, mikäli näissä säännöissä ei ole muuta mainintaa.

7.1 Semifinaalin tarkoitus

Semifinaali toimii Taitaja-kilpailun karsintakilpailuna. Semifinaaleista kokonaisuudessaan vastaa se kilpailujärjestäjä, jonka järjestämisvastuulla oleviin finaalikilpailuihin kyseisissä semifinaaleissa karsitaan. Semifinaalitapahtuman tavoitteena on myös tehdä ammatillista koulutusta tunnetuksi. Semifinaalitapahtuman yhteyteen on suositeltavaa järjestää erilaisia kilpailun tavoitteita tukevia tapahtumia yleisölle ja kilpailuhuoltajille.

Semifinaaleissa karsitaan Taitaja-kilpailuun ilmoittautuneista yksilölajeissa pääsääntöisesti 8 parasta kilpailijaa, parilajeissa 8 parasta paria ja joukkuelajeissa 8 parasta joukkuetta Taitaja-finaaliin.

Virallisten lajien finaalikilpailijoiden lukumäärä määräytyy semifinaalikilpailuun ilmoittautuneiden perusteella alla olevalla tavalla:

Jos semifinaaleihin ilmoittautuneita on

25= $\leq$ kilpailijaa/paria/joukkuetta, finaaliin pääsee 8 kilpailijaa/paria/joukkuetta

20–24 kilpailijaa/paria/joukkuetta, finaaliin pääsee 7 kilpailijaa/paria/joukkuetta

15–19 kilpailijaa/paria/joukkuetta, finaaliin pääsee 6 kilpailijaa/paria/joukkuetta

10–14 kilpailijaa/paria/joukkuetta, finaaliin pääsee 5 kilpailijaa/paria/joukkuetta

0–9 kilpailijaa/paria/joukkuetta, laji toteutetaan näytöslajina.

Semifinaaleissa nimettyjen +1- sekä tai lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijoille suunnattujen lajien parhaiten menestynyt kilpailija pääsee lajinsa finaaliin. Mikäli lajin eri paikkakunnilla järjestettävät semifinaalit eivät ole vertailukelpoisia keskenään, vaan finaaliin pääsy ratkaistaan paikkakunta-kohtaisten kiintiöiden kautta, tulee +1- sekä tai lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijoille järjestää erillinen semifinaali.

Semifinaalikilpailun järjestämisestä päättää Taitaja-finaalin kilpailujärjestäjä lajiohjausryhmän esityksestä. Semifinaalit tulee jakaa alueellisesti niin, että kilpailijoilla on matkojen ja ajankohdan suhteen yhtäläiset mahdollisuudet osallistua semifinaaleihin.

Mikäli semifinaali järjestetään usealla paikkakunnalla, tulee jokaiselle semifinaalipaikkakunnalle määritellä lajiohjausryhmässä etukäteen kiintiöt, kuinka monta kilpailijaa kultakin paikkakunnalta pääsee jatsoon. Kiintiöt tulee määritellä semifinaaliin ilmoittautuneiden määrän perusteella siten, että paikkakunnalta finaaliin pääsevien kilpailijoiden määrä on suhteutettu kunkin semifinaalipaikkakunnan semifinalistien määrään. Esimerkiksi, jos finalistien määrä lajissa on 8 ja semifinaaleihin on ilmoittautunut paikkakunnalle A 20 kilpailijaa ja paikkakunnalle B 60 kilpailijaa, pääsee paikkakunnalta A 2 kilpailijaa ja paikkakunnalta B 6 kilpailijaa finaaliin.

Mikäli semifinaali on järjestetty monella paikkakunnalla ja semifinaalissa tehdään työ, joka arvioidaan jälkepäin samojen tuomareiden toimesta, ei paikkakunta-kohtaisia kiintiöitä tarvita.

7.2 Semifinaalijärjestäjän vastuut ja oikeudet

Semifinaalijärjestäjä vastaa karsintakilpailun järjestämisestä lajiohjausryhmän, lajivastaavan ja semifinaalikoordinaattorin ohjeiden mukaisesti.

Semifinaalijärjestäjällä on oikeus käyttää markkinoinnissaan ”Taitaja-semifinaalijärjestäjä” -nimikettä ja Taitaja-logoa.

Semifinaalijärjestäjä vastaa semifinaaliin liittyvistä tapahtumavakuutuksista sekä kilpailussa tarvittavien koneiden ja laitteiden vakuuttamisesta.

Kilpailuun osallistuvan kilpailijan tarpeellisesta vakuuttamisesta vastaa se koulutuksenjärjestäjä, joka on ilmoittanut kilpailijan tai kilpailijaryhmän kilpailuun.

7.3 Semifinaalin ajankohta

Semifinaali järjestetään viimeistään 2 kuukautta ennen Taitaja-finaalia (tammi–helmikuussa). Ajankohdan tulee olla selvillä viimeistään 2 kuukautta ennen semifinaalia.

Semifinaalien ajankohdasta päättää Skills Finland ry Taitaja-finaalin kilpailujärjestäjän esityksestä.

7.4 Semifinaalikelpailun kesto

Semifinaalit ovat yksipäiväisiä ja kilpailutehtävien laskennallinen suoritus aika 4–7 tuntia. Suoritus aikaan ei lasketa perehdyttämiseen eikä tehtävien antamiseen käytettävää aikaa.

Mikäli semifinaalit järjestetään useana päivänä peräkkäin eri kilpailijaryhmille, tulee järjestävän oppilaitoksen kilpailijoiden osallistua semifinaaliin ensimmäisenä kilpailupäivänä.

Mikäli lajin kannalta on edullista järjestää semifinaalit kaksipäiväisinä, voi lajiohjausryhmä esittää Skills Finland ry:lle poikkeavaan käytäntöä järjestämisen suhteen.

7.5 Semifinaalikelpailijoiden määrä

Kilpailijamäärä semifinaalissa on vapaa. Tavoitteena on taata osallistumismahdollisuus kaikille halukkaille kilpailijoille. Mikäli kiintiöitä tarvitaan, valtakunnallinen lajiohjausryhmä voi esittää kilpailijoiden määrää rajattavaksi.

Tiukimmillaan kiintiöksi voidaan määritellä 2 kilpailijaa, paria tai joukkuetta / oppilaitoksen toimipiste, sellaisissa lajeissa, joissa on ollut vähemmän kuin 50 semifinaalikelpailijaa edellisenä vuonna. Mikäli edellisenä vuonna kyseisessä lajissa on ollut 50 tai enemmän kuin 50 semifinaalikelpailijaa voidaan kiintiöksi tiukimmillaan määritellä 1 kilpailija, pari tai joukkue /

oppilaitoksen toimipiste. Oppilaitoksen toimipisteellä tarkoitetaan toimipistettä, jossa annetaan kyseisen alan koulutusta. Mikäli saman koulutuksen järjestäjän, samaa koulutusta antavilla toimipisteillä on eri postiosoite, katsotaan ne eri toimipisteiksi.

Mikäli kilpailijamäärää rajoitetaan edellä kuvatulla tavalla, tulee se hyväksyttävä Skills Finland ry:llä ja julkaista lajikuvausten yhteydessä ennen ilmoittautumisen alkamista.

Oppilaitoskohtaiset karsinnat voidaan järjestää oppilaitokselle parhaiten sopivana ajankohtana.

7.6 Semifinaalin kilpailutehtävät

Lajiohjausryhmä vastaa semifinaalitehtävien tuottamisesta yhdessä semifinaalikoordinaattorin ja semifinaalijärjestäjien kanssa.

Semifinaalitehtävien tulee olla linjassa kilpailun verkkosivuilla julkaistavan finaalitehtävän kanssa. Mikäli lajissa järjestetään useampia semifinaaleja eri paikkakunnilla, tulee tehtävien olla vaatimudeltaan verrattavissa toisiinsa, mutta tehtävien ei tarvitse olla ehdottomasti samoja. Semifinaalin kilpailutehtävä, sen arviointi ja tehtävän laajuus tulee tarkistuttaa ennen semifinaalia lajiohjausryhmällä.

Kilpailutehtävät tulee koota Taitaja-finaalin kilpailujärjestäjän toimesta ja toimittaa Skills Finland ry:lle julkaistavaksi Skills Finland ry:n verkkosivujen tehtäväpankissa.

7.7 Semifinaalin arviointi

Semifinaalitehtävien arvioinnin rakenteen tulee perustua CIS-pistelaskuohjelmaan ja sen tulee täyttää kohdassa 6.5 finaalin arvioinnille annetut laadulliset kriteerit.

7.8 Semifinaalin tulokset, niiden julkistaminen ja palkinnot

Semifinaalin kilpailujohtaja ilmoittaa semifinaalin epäviralliset tulokset mukana olleille kilpailijoille ja kilpailuhuoltajille sekä lajinsa semifinaalikoordinaattorille. Semifinaalikoordinaattori tarkastaa kilpailun tulokset ja varmistaa niiden oikeellisuuden. Tarkastetut, viralliset tulokset toimitetaan kilpailuhuoltajalle ja Skills Finland ry:lle. Arviointi ja arviointiperusteet tulee olla julkaistavissa yksittäisen arviointikohteen tarkkuudella ja ne tulee toimittaa semifinaalikiilpailijan kilpailuhuoltajalle.

Finaalikelkailijoiden nimet julkaistaan Taitaja-kilpailun verkkosivuilla viimeistään 1,5 kuukautta ennen finaalia. Finalisteille tiedotetaan järjestelyistä ilmoittautumisen yhteydessä nimetyn kilpailuhuoltajan kautta.

Lajiohjausryhmän tulee määrittellä semifinaalitehtävästä etukäteen ensisijainen, toissijainen ja kolmossijainen tehtäväosio tai noin 10 pisteen arviointikohdekokonaisuudet, joiden pisteiden paremmuuden perusteella finaali paikka ratkaistaan, mikäli semifinaaleissa päättyy viimeiselle finaalisijalla useampi kilpailija. Lajiohjausryhmän päätöksellä määrittelyyn voi tehdä semifinaalin tuomaristo. Mikäli edellä mainittujen osioiden perusteella ei voida ratkaista kilpailijoiden paremmuutta finaali paikka arvotaan. Arvonnalla suorittaa Skills Finland ry.

Semifinaalissa voidaan jakaa raha- tai tavarapalkintoja.

7.9 Semifinaalin vastalausemenettely

Vastalauseeseen voi tehdä kilpailutehtävän arvioinnista tai kilpailujärjestelyistä silloin, kun se vaikuttaa tuloksiin. Ohjeet vastalauseeseen jättämiseen saa semifinaalin kilpailujohtajalta. Kilpailija ja hänen edustajansa (kilpailuhuoltaja tai joukkueenjohtaja) voi yhdessä tehdä vastalauseeseen. Vastalauseeseen tulee olla sekä kilpailijan että hänen edustajansa allekirjoittama.

Vastalauseeseen voi tehdä välittömästi virheen havaitsemisen jälkeen ja se tulee jättää kilpailujohtajalle viimeistään 2 vuorokautta arvioinnin julkistamisen jälkeen.

Semifinaalin kilpailujohtaja vastaa vastalauseeseen käsittelystä lajissa. Kilpailujohtajan tulee antaa vastaus 2 vuorokauden sisällä vastalauseeseen saamisesta. Semifinaalin kilpailujohtaja toimittaa vastalauseeseen sekä oman vastauksensa Skills Finland ry:lle tiedoksi.

Mikäli ratkaisu ei tyydytä vastalauseeseen tekijöitä, siirretään vastalauseeseen käsittely Skills Finland ry:lle.

7.10 Semifinaalin toimijat

7.10.1 Kilpailujohtaja

Kullakin järjestettävällä semifinaalilla tulee olla kilpailujohtaja, joka vastaa semifinaalin toteutuksesta, rehdistä ja oikeudenmukaisesta arvioinnista sekä lopputuloksen vahvistamisesta. Lajiohjausryhmä valitsee semifinaalin kilpailujohtajan semifinaalijärjestäjän esityksestä.

Semifinaalin kilpailujohtajalla tulee olla aikaisempaa arviointikokemusta tai järjestämiskokemusta ammattitaitokilpailuissa. Poikkeuksena uudet näytöslajit.

7.10.2 Tuomaristo

Semifinaalijärjestäjä valitsee karsintakilpailun tuomariston. Tuomariston valinnalla tulee varmistaa, että arviointi on asiallista, tasapuolista ja oikeudenmukaista. Tuomareiden tulee olla ammatillisesti kokeneita, päteviä ja alallaan tunnustettuja ammattilaisia.

Tuomareina voivat toimia kilpailuhuoltajat tai muut kilpailuun osallistuvien oppilaitosten edustajat, mikäli he täyttävät tuomareille asetettavat vaatimukset.

Semifinaalikelpailun tuomari ei saa arvioida oman taustayhteisönsä lähettämää kilpailijaa subjektiivisessa arvioinnissa.

7.10.3 Semifinaalikoordinaattori

Semifinaalikoordinaattori valitsee lajiohjausryhmä lajivastaavan esityksestä. Semifinaalikoordinaattori vastaa semifinaalijärjestelyistä ja yhteydenpidosta semifinaalijärjestäjiin. Semifinaalikoordinaattori auttaa ja opastaa semifinaalijärjestäjää niin, että lajiohjausryhmän päätökset toteutuvat semifinaaleissa.

8 TAITAJA-KILPAILUJÄRJESTÄJÄKSI HAKEMINEN

Skills Finland ry tekee hakumenettelyä ja kilpailujärjestäjän valintaa koskevat päätökset. Haku julkaistaan Skills Finland ry:n verkkosivuilla ja muulla Skills Finland ry:n päättämällä tavalla.

9 PYSYVÄT LAJIT

Auto- ja kuljetustekniikka / Fordons- och transportteknik

101 autonasennus / fordonsmekanik

102 autokorinkorjaus / bilskadereparation

103 automaalaus / billackering

104 kuljetuslogistiikka / transportlogistik

105 metsäkoneen käyttö / användning av skogsmaskin

IT ja viestintäteknologia/ IT och informationsteknik

201 CAD-suunnittelu / CAD-planering

202 painotekniikka / tryckteknik

203 painotuotteen suunnittelu / planering av trycksaker

204 tietojenkäsittely / databehandling

205 tietokoneet ja -verkot / datorer och nätverk

206 verkkosivujen tuottaminen / produktion av webbsidor

Palvelut / Service

302 hiusmuotoilu / frisering

303 kauneudenhoito / skönhetsvård

304 floristiikka / floristik

305 lähihoitaja / närvårdare

306 puhdistuspalvelu / rengöringsservice

307 vaatteenvalmistus / klädsömnad

308 visuaalinen myyntityö / visuellt försäljningsarbete

Rakentaminen / Byggande

401 huonekalupuuseppä / möbelsnickare

402 ilmastointiasennus / ventilationsinstallation

404 maalaus ja tapetointi / målning och tapetsering

405 putkiasennus / rörläggning

406 sähköasennus / elinstallation

407 talonrakennus, kirvesmiestyöt, muuraus ja laatoitus / husbyggnad, timmermansarbete, murning och plattsättning

410 viherrakentaminen / anläggning av grönområde

Ravitsemispalvelut / Kosthållstjänster

501 kondiittori/ konditor

502 ravintolakokki / restaurangkok

503 cateringkokki / cateringkock

504 tarjoilija / servitör

Teollisuus / Industri

601 automaatioasennus / automationsteknik

602 elektroniikka / elektronik

603 CNC-koneistus / CNC-maskinbearbetning

605 levy ja hitsaus / plåt och svetsning

606 mekatroniikka / mekatronik

10 YHTEYSTIEDOT

Taitaja-päällikkö Pekka Matikainen, pekka.matikainen@skillsfinland.fi, 050 532 2765.